

STORTINGET

Lovvedtak 93

(2021–2022)

(Første gangs behandling av lovvedtak)

Innst. 387 L (2021–2022), jf. Prop. 84 LS (2021–2022)

I Stortingets møte 8. juni 2022 ble det gjort følgende

vedtak til lov

om endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon)

I

I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 2-4 nytt niende ledd skal lyde:

(9) *Med landbruksvarederivater menes varederivater som gjelder produkter nevnt i:*

1. *artikkel 1 og vedlegg I del I til XX og XXIV/1 til forordning (EU) nr. 1308/2013, eller*
2. *vedlegg I til forordning (EU) nr. 1379/2013.*

Nåværende niende ledd blir nytt tiende ledd.

§ 9-3 annet ledd nr. 7 bokstav b skal lyde:

- b) den som yter investeringstjenester, unntatt handel for egen regning, i varederivater eller utslippskvoter eller derivater på slike, til kundene eller leverandørene av sin hovedvirksomhet, forutsatt:
- i) at dette for hvert av disse tilfellene, på individuelt nivå og på samlet nivå, er en tilknyttet virksomhet til deres hovedvirksomhet på *konsernplan*,
  - ii) *at disse personene ikke inngår i et konsern som har som hovedvirksomhet å yte investeringstjenester etter direktiv 2014/65/EU, å utføre en aktivitet nevnt i vedlegg I til direktiv 2013/36/EU eller å opptre som prisstiller for varederivater,*
  - iii) at disse personene ikke driver med høyfrekvent algoritmehandel, jf. § 9-22, og

iv) at disse *personene* på anmodning opplyser

Finanstilsynet om grunnlaget for at de anser at deres virksomhet etter bokstav a og b er en tilknyttet virksomhet til deres hovedvirksomhet,

§ 9-19 nytt femte ledd skal lyde:

(5) *Kravene i første til tredje ledd og i § 10-9 annet og tredje ledd gjelder ikke når det ytes investeringstjenester knyttet til obligasjoner som ikke består av andre derivater enn en skadesløsklausul, og heller ikke for finansielle instrumenter som markedsføres eller distribueres utelukkende til kvalifiserte motparter. Med skadesløsklausul menes en klausul som søker å beskytte investoren ved å sikre at utstederen, ved førtidig innløsning av en obligasjon, er forpliktet til å betale ihendehaveren av obligasjonen et beløp som tilsvarer summen av gjeldende nettoverdi av de resterende forventede kupongbetalinger frem til forfall, og den innløste obligasjonens hovedstol.*

Nåværende femte ledd blir nytt sjettede ledd.

Ny § 10-1a skal lyde:

§ 10-1a *Format for informasjon til kunden*

(1) *All informasjon som et verdipapirforetak er forpliktet til å gi til kunder eller potensielle kunder etter dette kapittelet, skal gis i elektronisk format. En ikke-profesjonell kunde eller potensiell ikke-profesjonell kunde kan likevel kreve å motta informasjonen i papirformat vederlagsfritt.*

(2) Verdipapirforetaket skal opplyse ikke-profesjonelle kunder og potensielle ikke-profesjonelle kunder om adgangen til å motta informasjon i papirformat. For eksisterende ikke-profesjonelle kunder som mottar informasjon i papirformat, skal verdipapirforetaket gi et varsel på minimum åtte uker om at informasjon heretter vil gis i elektronisk format med mindre kunden i løpet av varslingsperioden ber om at informasjon fortsatt skal gis i papirformat.

(3) Med elektronisk format menes ethvert varig medium som ikke er papir. Med varig medium menes enhver innretning som gjør en kunde i stand til å lagre opplysninger som er rettet personlig til denne kunden, og på en slik måte at denne i framtiden kan få tilgang til opplysningene i en periode som er tilstrekkelig for opplysningenes formål, og gjør det mulig å gjenskape de lagrede opplysningene i uendret form.

§ 10-10 nytt syvende ledd skal lyde:

(7) Dersom transaksjonsavtalen inngås ved fjernkommunikasjon, kan informasjon om kostnader og gebyrer gis på et varig medium uten ugrunnet opphold etter at det er inngått avtale dersom

1. bruken av fjernkommunikasjonsmiddelet forhindret foretaket i å gi informasjonen tidligere,
2. kunden har samtykket til å motta informasjon om kostnader og gebyrer uten ugrunnet opphold etter at transaksjonen er utført,
3. verdipapirforetaket har gitt kunden anledning til å utsette transaksjonen for å motta informasjon om kostnader og gebyrer på et varig medium på forhånd, og
4. verdipapirforetaket har gitt kunden tilbud om å få informasjonen over telefon på forhånd.

Nåværende syvende til tiende ledd blir nytt åttende til ellefte ledd.

Nytt åttende og niende ledd skal lyde:

(8) Opplysninger etter første til syvende ledd skal gis i forståelig form og på en slik måte at kunder og potensielle kunder har en rimelig mulighet til å forstå arten av og risikoen forbundet med investeringstjenesten og de finansielle instrumentene som tilbys, og på denne bakgrunn være i stand til å fatte en informert investeringsbeslutning. Opplysningene kan gis i et standardisert format.

(9) Kravene til opplysninger etter første til åttende ledd gjelder ikke når en investeringstjeneste tilbys som en del av et finansielt produkt som er underlagt informasjonskrav etter finansavtaleloven.

§ 10-12 nytt femte og sjette ledd skal lyde:

(5) Første ledd omfatter ikke levering av analyse fra en tredjepart til verdipapirforetak som yter porteføljefor-

valtning eller andre investeringstjenester eller tilknyttede tjenester til kunder dersom

1. det er inngått en avtale mellom verdipapirforetaket og analyseleverandøren før ytelsen av utførelses- eller analysetjenestene, som identifiserer den delen av kombinerte gebyrer eller felles betalinger for utførelsestjenester og analyse som knytter seg til analyse,
2. verdipapirforetaket informerer sine kunder om felles betalinger for utførelsestjenester og analyse foretatt overfor en tredjepart som leverer analyse, og
3. analysen som de kombinerte gebyrene eller fellesbetalingene knytter seg til, gjelder utstedere med en markedsverdi som i de siste 36 månedene forut for ytelsen av analysetjenesten ikke oversteg et beløp i norske kroner som svarer til 1 milliard euro, uttrykt ved kursverdien ved årets utgang for de årene de er eller var notert, eller ved egenkapital for de regnskapsårene de ikke er eller var notert.

(6) Med analyse etter femte ledd menes analysemateriale eller -tjenester vedrørende ett eller flere finansielle instrumenter eller andre aktiva, eller utstedere eller potensielle utstedere av finansielle instrumenter, eller vedrørende en bestemt næring eller marked slik at det gir uttrykk for synspunkter om finansielle instrumenter, aktiva eller utstedere innenfor vedkommende næring eller marked. Analyse omfatter også materiale eller tjenester som uttrykkelig eller på andre måter anbefaler eller foreslår en investeringsstrategi og gir en begrunnet vurdering av den gjeldende eller fremtidige verdien eller prisen av finansielle instrumenter eller aktiva, eller som på annen måte inneholder analyse og genuin innsikt og trekker konklusjoner basert på ny eller eksisterende informasjon som kan brukes til å informere en investeringsstrategi, og som kan være egnet til å tilføre verdi til avgjørelsene verdipapirforetaket treffer på vegne av kunder som belastes for analyse.

Nåværende femte ledd blir nytt syvende ledd.

§ 10-15 annet til syvende ledd skal lyde:

(2) Når det ytes investeringsrådgivning eller porteføljeforvaltning som innebærer bytte av finansielle instrumenter, skal verdipapirforetaket innhente nødvendige opplysninger om kundens investeringer og analysere kostnadene og nytten ved byttet av finansielle instrumenter. Ved ytelse av investeringsrådgivning skal verdipapirforetaket informere kunden om hvorvidt nytten ved byttet av finansielle instrumenter er større enn kostnadene byttet medfører. Med bytte av finansielle instrumenter menes å selge et finansielt instrument og kjøpe et annet eller å utøve en rett til å foreta en endring som gjelder et eksisterende finansielt instrument.

(3) Et verdipapirforetak skal når det yter andre investeringstjenester enn investeringsrådgivning eller porteføljeforvaltning, søke å innhente opplysninger om

kundens eller den potensielle kundens kunnskap og erfaring fra det aktuelle investeringsområdet. Foretakets undersøkelser skal sette det i stand til å vurdere om den påtenkte investeringstjenesten eller det påtenkte investeringsproduktet er hensiktsmessig for kunden. Dersom en pakke av tjenester eller produkter sammensatt etter § 10-10 *tiende* ledd er aktuell, skal foretaket vurdere om den samlede pakken er hensiktsmessig.

(4) Hvis verdipapirforetaket vurderer at investeringstjenesten eller investeringsproduktet ikke er hensiktsmessig etter *tredje* ledd, skal kunden eller den potensielle kunden advares om dette. Dersom kunden eller den potensielle kunden velger å ikke gi opplysninger som verdipapirforetaket plikter å innhente, eller gir ufullstendige opplysninger, skal foretaket advare om at dette gjør at foretaket ikke kan vurdere hva som er hensiktsmessig for vedkommende.

(5) *Tredje og fjerde* ledd gjelder ikke når verdipapirforetaket yter investeringstjenester som utelukkende består av mottak, formidling og utførelse av ordre, med eller uten tilknyttede tjenester, forutsatt at følgende vilkår er oppfylt:

1. tjenestene gjelder finansielle instrumenter som ikke er komplekse,
2. tjenestene ytes på kundens eller den potensielle kundens initiativ,
3. kunden eller den potensielle kunden underrettes klart om at verdipapirforetaket ikke har plikt til å vurdere hensiktsmessigheten av instrumentet eller tjenesten, og at den investorbeskyttelsen som denne plikten medfører dermed ikke er til stede, og
4. verdipapirforetaket etterlever kravene til håndtering av interessekonflikter etter § 10-2.

(6) Unntaket etter *femte* ledd gjelder ikke når det ytes kreditt etter § 2-6 nr. 2 som overstiger tidligere innvilget kredittramme.

(7) Advarsler etter *fjerde* ledd kan gis i et standardisert format.

Nåværende syvende ledd blir nytt åttende ledd.

§ 10-20 tredje ledd skal lyde:

(3) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her, og kan i forskrift fastsette *tidsbegrensede unntak fra første ledd*.

§ 10-23 første ledd skal lyde:

(1) Verdipapirforetak med tillatelse til å yte tjenester som nevnt i § 2-1 første ledd nr. 1 til 3, kan medvirke til eller gjennomføre transaksjoner med kvalifiserte motparter uten å overholde kravene etter § 10-9, § 10-10, §§ 10-11 til § 10-17, § 10-19, § 10-20 og § 10-21 første ledd i forbindelse med disse transaksjonene eller tilknyttede tjenester som er direkte relatert til disse transaksjonene.

Ny § 10-23 a skal lyde:

§ 10-23 a *Tjenesteyting overfor profesjonelle kunder*

(1) *Kravene i § 10-10 femte ledd gjelder ikke for tjenester som ytes til profesjonelle kunder, med unntak for investeringsrådgivning og porteføljeforvaltning.*

(2) *Kravene i § 10-15 annet ledd og § 10-17 annet ledd gjelder ikke for tjenester som ytes til profesjonelle kunder, med mindre kunden har informert verdipapirforetaket på et varig medium om sitt ønske om å fortsette å være beskyttet av disse kravene. Verdipapirforetak skal ha et register over slike kundemeddelelser.*

§ 15-1 skal lyde:

§ 15-1 *Fastsettelse av posisjongrensener*

(1) Finanstilsynet skal etablere og anvende klare kvantitative grenser for hvor stor nettoposisjon en fysisk eller juridisk person til enhver tid kan inneha i varederivater som handles på norske handelsplasser og økonomisk likeverdige OTC-kontrakter (posisjongrensener) dersom disse varederivatene enten er landbruksvarederivat eller anses som kritiske eller vesentlige. Et varederivat skal anses som kritisk eller vesentlig dersom den åpne balansen er på minimum 300 000 lots i gjennomsnitt over en periode på ett år. Den åpne balansen er summen av alle nettoposisjonene til sluttposisjonsholderne. Posisjongrensene skal etableres og anvendes for å motvirke markedsmisbruk og for å opprettholde ordnede prisdannelses- og oppgjørsvilkår. Finanstilsynet skal ikke etablere posisjongrensener for varederivat som er omsettelige verdipapirer som nevnt i § 2-4 første ledd nummer 3.

(2) Posisjongrensene skal etableres på grunnlag av alle posisjoner som innehas av en fysisk eller juridisk person eller på dennes vegne samlet på konsernnivå.

(3) Det skal etableres posisjongrense for hvert enkelt landbruksvarederivat og for hvert enkelt kritisk eller vesentlig varederivat som handles på handelsplass og økonomisk likeverdige OTC-kontrakter basert på en særskilt beregningsmetode. Beregningsmetoden anvendes for å fastsette posisjongrensener for spotmåneden og for andre måneder basert på egenskaper ved derivatet og markedet for den underliggende varen.

(4) Finanstilsynet skal vurdere og eventuelt endre posisjongrensener ved vesentlige endringer i den tilgjengelige mengden underliggende vare eller antallet åpne posisjoner, eller ved annen vesentlig endring i markedet.

(5) Finanstilsynet kan i særlige tilfeller fastsette strengere posisjongrensener enn det som følger av beregningsmetoden etter tredje ledd med utfyllende forskrifter, dersom dette er objektivt begrunnet og forholdsmessig. Tilsynsmyndigheten skal ved fastsettelse av strengere posisjongrensener ta hensyn til det konkrete markedets likviditet og hvor velfungerende det er. Den strengere posisjongrensen skal offentliggjøres på Fi-

nanstilsynets nettsider og gjelder maksimalt i seks måneder fra dagen den ble offentliggjort. Den strengere posisjongrensen kan fornyes for perioder på inntil seks måneder av gangen. Dersom den strengere posisjongrensen ikke blir fornyet etter utløpet av seks månedersperioden, utløper den automatisk.

(6) Tilsynsmyndighet for handelsplass i annet EØS-land fastsetter posisjongrenser for varederivater som handles på handelsplass i vedkommende EØS-land og økonomisk likeverdige OTC-kontrakter.

(7) Når varederivater som er basert på samme underliggende, og som deler de samme egenskapene, er handlet på handelsplasser i flere EØS-land, skal tilsynsmyndigheten for handelsplassen med det største handelsvolumet i disse varederivatene (sentral tilsynsmyndighet) fastsette en felles posisjongrense som skal anvendes ved all handel i dem dersom de er

1. landbruksvarederivater som handles i betydelige volumer på handelsplasser i flere EØS-land, eller
2. kritiske eller vesentlige varederivater.

(8) Ingen skal inneha posisjoner i varederivatkontrakter som overstiger posisjongrenser etablert av tilsynsmyndigheten etter første, sjette eller syvende ledd og i samsvar med direktiv 2014/65/EU artikkel 57.

(9) Det kan søkes om unntak fra kravet etter åttende ledd i følgende tilfeller:

1. Ikke-finansielle foretak kan søke om unntak for posisjoner som på en objektivt målbar måte reduserer risikoene direkte knyttet til foretakets forretningsvirksomhet.
2. Finansielle foretak som inngår i et overveiende kommersielt konsern og som opptrer på vegne av et ikke-finansielt foretak som er del av det samme konsernet, kan søke om unntak for posisjoner som på en objektivt målbar måte reduserer risikoene direkte knyttet til det ikke-finansielle foretakets forretningsvirksomhet. Med overveiende kommersielt konsern forstås ethvert konsern der hovedvirksomheten verken er å yte investeringstjenester etter direktiv 2014/65/EU, å utføre en aktivitet nevnt i vedlegg I til direktiv 2013/36/EU eller å opptre som prisstiller for varederivater.
3. Finansielle og ikke-finansielle motparter kan søke om unntak for posisjoner som på en objektivt målbar måte er et resultat av transaksjoner inngått for å oppfylle forpliktelser til å tilføre likviditet på en handelsplass, forutsatt at disse forpliktelsene er satt av myndigheter i samsvar med EU-rett eller med nasjonal rett eller av handelsplasser.

(10) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her.

§ 15-2 første og annet ledd skal lyde:

(1) Et verdipapirforetak eller en markedsoperatør som driver en handelsplass der det handles varederivater, skal foreta kontroll av posisjonshåndteringen. Som

ledd i denne kontrollen skal handelsplassen ha myndighet til å

1. overvåke personers åpne posisjoner,
2. få opplysninger, herunder all relevant dokumentasjon, fra personer om
  - a) størrelsen på og formålet med en inngått posisjon eller eksponering,
  - b) reelle eller underliggende eiere,
  - c) eventuelle avtalte ordninger om samhandling, og
  - d) eventuelle tilknyttede eiendeler eller forpliktelser i det underliggende markedet,
3. kreve at en person midlertidig eller varig avslutter eller reduserer en posisjon og ensidig treffe egnede tiltak for å sikre at posisjonen avsluttes eller reduseres dersom personen ikke etterkommer kravet, og
4. kreve at en person midlertidig tilbakefører likviditet til markedet til avtalt pris og i avtalt omfang for å redusere virkningen av en stor eller dominerende posisjon.

(2) Myndigheten til å få opplysninger, herunder all relevant dokumentasjon, etter første ledd nr. 2 skal også omfatte posisjoner i varederivater som er basert på samme underliggende, og som deler de samme egenskapene på andre handelsplasser og i økonomisk likeverdige OTC-kontrakter dersom de holdes gjennom medlemmer eller deltakere.

Nåværende annet til fjerde ledd blir nytt tredje til femte ledd.

§ 15-3 første til fjerde ledd skal lyde:

(1) Et verdipapirforetak eller en markedsoperatør som driver en handelsplass der det handles varederivater, utslippskvoter eller derivater med utslippskvoter som underliggende, skal rapportere posisjoner på følgende måte:

1. Dersom antall personer og deres åpne posisjoner overskrider en minstegrense, skal verdipapirforetaket eller markedsoperatøren offentliggjøre en ukentlig rapport om de samlede posisjonene som innehas av de forskjellige kategoriene av personer som nevnt i femte ledd, for de forskjellige varederivatene eller utslippskvotene eller derivater av slike som handles på deres handelsplasser. Rapporten skal angi:
  - a) antallet lange og korte posisjoner per kategori,
  - b) endringer i posisjonene siden forrige rapport,
  - c) prosentandelen av det samlede antallet åpne posisjoner for hver kategori, og
  - d) antallet personer som innehar en posisjon i hver kategori.
2. Den ukentlige rapporten skal sendes til Finanstilsynet og Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet.

3. Verdipapirforetaket eller markedsoperatøren skal minst daglig gi Finanstilsynet en fullstendig oversikt over posisjoner som innehas av alle personer på den berørte handelsplassen, herunder medlemmene og deres kunder.

(2) Et verdipapirforetak som handler varederivater, utslippskvoter eller derivater med utslippskvoter som underliggende utenfor en handelsplass, skal minst daglig gi tilsynsmyndigheten til handelsplassen der varederivatene, utslippskvotene eller derivatene med utslippskvoter som underliggende handles, en fullstendig oversikt over sine posisjoner, herunder posisjoner som innehas av kundene og kundenes kunder igjen ned til sluttkundenivå, i

1. nevnte instrumenter som handles på en handelsplass i de tilfeller der dette er relevant, og
2. i økonomisk likeverdige OTC-kontrakter.

For posisjoner i varederivater der det er fastsatt en felles posisjonsgrense etter § 15-1 syvende ledd, skal oversikten nevnt i første punktum i stedet sendes til den sentrale tilsynsmyndigheten.

(3) Medlemmer på regulert marked, deltakere på multilaterale handelsfasiliteter og kunder av organiserte handelsfasiliteter skal minst daglig rapportere følgende til verdipapirforetaket eller markedsoperatøren som driver handelsplassen:

1. opplysninger om sine egne posisjoner som innehas gjennom kontrakter som handles på denne handelsplassen, og
2. opplysninger om posisjonene som innehas av kundene og kundenes kunder ned til sluttkundenivå.

(4) Pliktene etter første til tredje ledd gjelder ikke for de varederivatene som er omsettelige verdipapirer som nevnt i § 2-4 første ledd nr. 3.

Nåværende fjerde til sjetten ledd blir nytt femte til syvende ledd.

II

I lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond gjøres følgende endringer:

Ny § 1-8 skal lyde:

§ 1-8 Forordning om grensekryssende distribusjon av fond

Forordning (EU) 2019/1156 om grensekryssende distribusjon av fond gjelder på tilsvarende måte for forvaltningsselskap for UCITS-fond som er omfattet av forordningens anvendelsesområde, jf. AIF-loven § 1a-5.

§ 3-2 femte ledd skal lyde:

(5) Forvaltningsselskapet skal informere Finanstilsynet og myndigheten i vertslandet skriftlig før det gjennomfører endringer i det som tidligere er opplyst. Der det er etablert filial, skal informasjon om endring gis minst én måned før endringen gjennomføres. *Dersom*

endringen i en filial medfører at forvaltningsselskapet ikke vil overholde loven, skal Finanstilsynet innen 15 virkedager fra komplett melding er mottatt, informere forvaltningsselskapet om at endringen ikke kan iverksettes, samt informere myndigheten i vertslandet. Dersom forvaltningsselskapet likevel gjennomfører endringen, skal Finanstilsynet iverksette nødvendige tiltak og uten ugrunnet opphold informere vertslandet.

§ 9-2 skal lyde:

§ 9-2 Markedsføring av norske UCITS i annen EØS-stat

(1) Forvaltningsselskap som ønsker å markedsføre norske UCITS i annen EØS-stat skal gi Finanstilsynet melding om dette. Som vedlegg til meldingen skal følge siste versjon av fondets vedtekter, prospekt og nøkkelinformasjon, i tillegg til fondets siste årsrapport og eventuell halvårsrapport. Vedleggene skal utarbeides på et språk som tillates i vertslandet. *Meldingen skal inneholde informasjon om de fasiliteter som skal tilbys i de stater der fondet skal markedsføres, jf. § 9-3 tredje og fjerde ledd, og nødvendige opplysninger for å kunne kreve inn gebyrer, herunder fakturaadresse.*

(2) Finanstilsynet skal senest ti arbeidsdager etter at komplett melding er mottatt, oversende denne og en bekreftelse på at fondet er et UCITS til vedkommende myndigheter i vertslandet. Finanstilsynet skal straks underrette forvaltningsselskapet om oversendelsen. Forvaltningsselskapet kan starte markedsføringen fra dette tidspunktet.

(3) Forvaltningsselskapet skal holde oppdaterte og oversatte dokumenter som nevnt i første ledd elektronisk tilgjengelig.

(4) Forvaltningsselskapet skal gi Finanstilsynet og vedkommende myndighet i vertslandet melding om endringer i dokumentene *minst én måned før endringene gjennomføres*, og opplyse hvor dokumentene er elektronisk tilgjengelig. Endringer i hvordan fondet markedsføres, eller endringer vedrørende andelsklasser, kan ikke gjennomføres før vedkommende myndighet i vertslandet har fått skriftlig melding om det fra forvaltningsselskapet. *Dersom endringen medfører at loven ikke overholdes, skal Finanstilsynet innen 15 virkedager fra komplett melding er mottatt, informere forvaltningsselskapet om at endringen ikke kan iverksettes, samt informere myndigheten i vertslandet. Dersom endringen likevel gjennomføres, skal Finanstilsynet iverksette nødvendige tiltak, herunder, om nødvendig, forby markedsføring av fondet, og uten ugrunnet opphold informere vertslandet om tiltakene.*

(5) Departementet kan i forskrift gi utfyllende regler om melding og bekreftelse som nevnt i denne paragrafen. Ved markedsføring etter denne paragraf gjelder ikke § 8-5. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om på hvilket språk melding og bekreftelse kan utformes.

§ 9-3 skal lyde:

§ 9-3 Markedsføring av utenlandske UCITS i Norge

(1) UCITS etablert i en annen EØS-stat kan markedsføres i Norge etter at vedkommende myndighet i fondets hjemland har oversendt Finanstilsynet melding om markedsføring. Meldingen skal vedlegges en bekrefteelse på at fondet er et UCITS, og siste versjon av fondets vedtekter, prospekt, nøkkelinformasjon, siste årsrapport og eventuell halvårsrapport.

(2) Fondet skal gi melding til Finanstilsynet om endringer i dokumenter som nevnt i første ledd samtidig som det skal opplyses hvor dokumentene er elektronisk tilgjengelig. Fondet skal i tillegg gi skriftlig melding til Finanstilsynet før det gjennomføres endringer i hvordan fondet markedsføres eller vedrørende andelsklasser.

(3) Fondet skal ha fasiliteter som sikrer at det kan foretas tegninger, utbetalinger til andelseierne, innløsninger og eventuelt gjenkjøp av andeler i samsvar med denne lov og vedtekter, prospekt, nøkkelinformasjon, periodiske rapporter og annen informasjon fra fondet. Ordningene skal fungere som kontaktpunkt for Finanstilsynet.

(4) Investor skal gis informasjon om hvordan tegninger skal kunne foretas, og hvordan innløsningskrav, og eventuelt krav om gjenkjøp av andeler, vil bli utbetalt. Fondet skal videre sørge for at investor får informasjon om prospekt, nøkkelinformasjon, års- og delårsrapporter, kunngjøring av kurser og eventuell annen periodisk informasjon. Denne informasjonen skal sammen med markedsføringsdokumentasjon være tilgjengelig for investorene, herunder som kopier.

(5) Kundeklager skal kunne fremsettes på norsk og behandles i samsvar med de ordninger forvalter har etablert i samsvar med regelverket i hjemlandet. Andelseierne skal gis god informasjon om klageadgang.

(6) Salg av andeler i verdipapirfondet og tilbud av andre tjenester i Norge må skje direkte fra hovedkontoret til forvalteren av verdipapirfondet, gjennom et representasjonskontor i Norge eller gjennom forvaltningsselskap med tillatelse etter §§ 2-1, 3-3 eller 3-4, kredittinstitusjon med rett til å drive finansieringsvirksomhet i Norge, forsikringsselskap med rett til å drive forsikringsvirksomhet i Norge eller verdipapirforetak med rett til å yte investeringstjenester i Norge. Dersom tjenestene tilbys av tredjeparter, skal dette følge av en skriftlig avtale som spesifiserer hvilke tjenester som ikke utøves av fondet, og som sikrer at tredjeparten mottar all relevant informasjon og dokumenter.

(7) Ved markedsføring etter denne paragraf gjelder ikke § 8-5. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om på hvilket språk melding, bekreftelse og øvrige dokumenter med etterfølgende endringer kan utformes. I tillegg kan det fastsettes nærmere regler om informasjonsplikt utover det som følger av denne paragrafen.

(8) Unntaket i syvende ledd gjelder ikke for fasiliteter. Disse skal tilbys på norsk og fremgå av et varig medium. Fasilitetene kan tilbys elektronisk.

§ 9-4 første ledd nr. 5 skal lyde:

5. kravene til fasiliteter som følger av § 9-3 tredje og fjerde ledd, er oppfylt, og

Ny § 9-5 a skal lyde:

§ 9-5 a **Opphør av markedsføring av utenlandske UCITS i Norge**

(1) Ved opphør av markedsføring av utenlandske UCITS i Norge, herunder av en andelsklasse, skal det fremsettes tilbud om vederlagsfri innløsning til samtlige andelseiere i Norge. Tilbudet må være offentlig tilgjengelig i minimum 30 virkedager, og gis til alle andelseiere med kjent identitet, enten direkte eller gjennom tredjeparter. Informasjon om avvikling av markedsføringen må gjøres offentlig kjent på egnet måte, herunder ved bruk av elektronisk kommunikasjon.

(2) Informasjonen som skal gis etter første ledd, skal gis på norsk og tydelig angi konsekvensene for andelseierne ved å forbli investert i fondet.

(3) Direkte og indirekte tilbud om investering i fondet skal opphøre senest på tidspunktet for oversendelse av melding om opphør av markedsføring fra vedkommende myndighet i fondets hjemland til Finanstilsynet. Avtaler med tredjeparter om distribusjon av verdipapirfondsandeler skal være endret eller terminert senest på samme tidspunkt.

(4) Etter avregistrering skal gjenværende andelseiere i fondet motta informasjon som angitt i lovens kapittel 8 med forskrifter.

Ny § 9-6 skal lyde:

§ 9-6 **Melding om avregistrering av markedsføring av norske UCITS i annen EØS-stat**

(1) Opphør av markedsføring av norske UCITS, herunder av en andelsklasse, i en annen EØS-stat skal meldes til Finanstilsynet. Meldingen skal inneholde informasjon som viser at krav tilsvarende det som følger av § 9-5 a første, annet og tredje ledd, er oppfylt.

(2) Finanstilsynet skal innen 15 virkedager fra komplett melding er mottatt, oversende meldingen til vedkommende myndighet i de stater der markedsføringen skal opphøre. Finanstilsynet skal uten ugrunnet opphold informere forvaltningsselskapet om at melding om opphør av markedsføring er videresendt.

(3) Direkte og indirekte tilbud om investering i fondet skal opphøre i det aktuelle landet senest på tidspunktet for Finanstilsynets oversendelse av opphørmelding etter annet ledd. Avtaler med tredjeparter om distribusjon av verdipapirfondsandeler skal være endret eller terminert senest på samme tidspunkt.

(4) Forvaltningsselskapet skal sørge for at eventuelle gjenværende andelseiere og Finanstilsynet mottar den in-

formasjon som kreves etter artikkel 68 til 82 samt artikkel 94 i direktiv 2009/65/EF.

§ 11-6 første ledd ny nr. 3 skal lyde:

3. Forordning (EU) 2019/1156 om grensekryssende distribusjon av fond artikkel 4.

§ 12-3 første ledd skal lyde:

(1) Finanstilsynet kan gi verdipapirfond som markedsføres i henhold til § 9-3, pålegg om retting dersom markedsføringen utøves i strid med § 9-3 tredje til åttende ledd eller § 9-5 a.

III

I lov 20. juni 2014 nr. 28 om forvaltning av alternative investeringsfond gjøres følgende endringer:

§ 1-2 bokstav l og ny bokstav m skal lyde:

- l) ikke-profesjonell investor: ikke-profesjonell kunde som nevnt i verdipapirhandeloven § 10-7
- m) markedssondering: direkte eller indirekte informasjon om investeringsstrategier eller investeringsideer fra forvalter, eller på dennes vegne, til potensielle profesjonelle investorer som er hjemmehørende i en EØS-stat, for å teste interessen for et alternativt investeringsfond eller en andelsklasse som ikke er meldt for markedsføring i investorens hjemstat eller som ikke er etablert. Markedssondering kan ikke utgjøre et tilbud om investering i eller lede til en plassering i det alternative investeringsfondet.

Ny § 1a-5 skal lyde:

§ 1a-5 Gjennomføring av forordning om grensekryssende distribusjon av fond

(1) EØS-avtalen vedlegg IX forordning (EU) 2019/1156 om tilrettelegging for distribusjon over landegrensene av innretninger for kollektiv investering og om endring av forordning (EU) nr. 345/2013, (EU) nr. 346/2013 og (EU) nr. 1286/2014, gjelder som norsk lov med de endringer og tillegg som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(2) Når det i loven her vises til forordning om grensekryssende distribusjon av fond, menes forordningen slik den til enhver tid er gjennomført og endret etter første eller tredje ledd.

(3) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her og i forskrift gjøre endringer i, herunder fastsette unntak fra, bestemmelsene gjennomført i første ledd til gjennomføring av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

§ 3-9 skal lyde:

§ 3-9 Likviditetsstyring

(1) Forvalteren skal for hvert alternativt investeringsfond den forvalter, bortsett fra for lukkede fond som ikke kan benytte seg av finansiell giring, ha et hensiktsmessig

system for likviditetsstyring og retningslinjer for å overvåke likviditetsrisikoen for fondet og for å sikre at likviditetsprofilen til fondets investeringer svarer til fondets forpliktelser. Forvalteren skal regelmessig, både i normale og ekstraordinære situasjoner, foreta stresstester som gjør det mulig for forvalteren å vurdere og å overvåke fondenes likviditetsrisiko.

(2) Forvalteren skal for hvert alternativt investeringsfond den forvalter, sørge for at investeringsstrategien, likviditetsprofilen og innløsningsadgangen stemmer overens.

(3) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om likviditetsstyring.

Overskriften i kapittel 6 skal lyde:

Kapittel 6. Markedsføring mv.

§ 6-2 skal lyde:

§ 6-2 Markedsføring i andre EØS-stater av alternative investeringsfond etablert i EØS

(1) En forvalter med tillatelse etter § 2-2 skal gi melding til Finanstilsynet før forvalteren starter markedsføring av alternativt investeringsfond under forvaltning som er etablert i Norge eller annen EØS-stat til profesjonelle investorer i en annen EØS-stat enn Norge. Meldingen skal være på engelsk og inneholde opplysninger som nevnt i § 6-1 første ledd. I tillegg skal meldingen inneholde en angivelse av hvilken EØS-stat fondet skal markedsføres i, og informasjon om hvordan fondet skal markedsføres. Meldingen skal også inneholde nødvendige opplysninger for å kunne kreve inn gebyrer, herunder fakturaadresse.

(2) Finanstilsynet skal innen 20 virkedager etter at fullstendig melding er mottatt, videresende meldingen til tilsynsmyndighetene i de stater der fondet skal markedsføres. Finanstilsynet skal vedlegge en bekreftelse på at forvalteren har tillatelse til å forvalte fond med fondets investeringsstrategi. Meldingen skal bare videresendes dersom forvalterens virksomhet og forvaltning av fondet er i samsvar med loven. Finanstilsynet skal underrette forvalteren om at melding er videresendt. Forvalteren kan starte markedsføringen av fondet når slik underretning er mottatt. Dersom fondet er etablert i en annen EØS-stat, skal også fondets hjemstatsmyndighet underrettes om markedsføringstillatelsen

(3) § 6-1 tredje ledd første, annet og fjerde punktum og fjerde ledd gjelder tilsvarende. Dersom forvalterens virksomhet eller forvaltningen av fondet etter endringen er i samsvar med loven, skal Finanstilsynet innen én måned informere forvalterens vertsstat. Dersom endringen vil medføre at forvalterens virksomhet eller forvaltningen av fondet ikke vil være i samsvar med nasjonal lovgivning som gjennomfører Europaparlamentets og rådets direktiv 2011/61/EU, skal Finanstilsynet innen 15 virkedager informere forvalteren om at endringen

ikke må iverksettes, samt informere tilsynsmyndigheten i vertsstaten. Dersom endringen likevel gjennomføres, skal Finanstilsynet iverksette nødvendige tiltak, herunder om nødvendig forby markedsføring av fondet, og uten ugrunnet opphold informere vertslandet om tiltakene.

Ny § 6-6 a skal lyde:

§ 6-6 a Markedssondering

(1) En forvalter kan foreta markedssondering etter de regler som følger av denne paragraf og § 6-7, uten at fondet er meldt for markedsføring etter § 6-1 eller § 6-2. Forvalter kan benytte verdipapirforetak, tilknyttede agenter av verdipapirforetak, kredittinstitusjoner, forvaltningsselskaper eller andre forvaltere av alternative investeringsfond til å utføre markedssonderinger. Kravene til markedssondering gjelder tilsvarende for disse foretakene.

(2) Informasjon som benyttes ved markedssonderingen, skal ikke

- a) være tilstrekkelig til at potensielle investorer kan forplikte seg til å investere i fondet,
- b) utgjøre tegningsdokument eller lignende, heller ikke i form av utkast, eller
- c) utgjøre stiftelsesdokument, prospekt eller tilbudsdokument til et alternativt investeringsfond som ikke er etablert.

(3) Utkast til prospekt og tilbudsdokument kan ikke være så fullstendig at investorer kan treffe en investeringsbeslutning. Utkast skal tydelig angi at dokumentasjonen ikke utgjør tilbud eller invitasjon til å tegne andeler, og at den er ufullstendig og kan endres.

(4) Forvalteren skal sørge for at investorer ikke erverver andeler i fondet i forbindelse med markedssonderinger. Investorer som er kontaktet i forbindelse med markedssondering, kan kun erverve andeler i fondet etter at fondet er meldt for markedsføring etter § 6-1 eller § 6-2.

(5) Enhver tegning fra investorer i fond som har vært gjenstand for markedssondering, eller i fond som er etablert som følge av markedssonderingen, skal inntil 18 måneder etter at markedssonderingen startet, regnes som resultat av markedsføring, og krever forutgående melding etter relevante bestemmelser i denne loven § 6-1 og § 6-2.

(6) Markedssonderingen skal dokumenteres på en slik måte at Finanstilsynet kan kontrollere at reglene om markedssondering er fulgt.

(7) Dersom et alternativt investeringsfond tidligere har vært markedsført i en annen EØS-stat etter § 6-2, kan en forvalter ikke utføre markedssondering for det samme fondet eller fond med lignende investeringsstrategier i den aktuelle staten før 36 måneder etter at melding om opphør av markedsføring ble sendt etter § 6-9 annet ledd.

(8) Forvaltere etablert i tredjeland kan ikke foreta markedssondering i Norge. Det kan heller ikke foretas markedssondering i Norge av et fond som enten er etab-

lert eller planlegges etablert i et tredjeland, eller av norske tilføringsfond til slike fond.

Ny § 6-7 skal lyde:

§ 6-7 Melding om markedssondering

(1) Forvalter skal sende Finanstilsynet melding om markedssondering innen to uker etter oppstart. Meldingen skal angi i hvilke medlemsstater og i hvilken periode markedssonderingen skal foregå. Meldingen skal inneholde en kortfattet beskrivelse av markedssonderingen, herunder investeringsstrategier eller ideer, og en eventuell liste over aktuelle alternative investeringsfond eller andelsklasser.

(2) Finanstilsynet skal uten ugrunnet opphold informere tilsynsmyndighetene i eventuelle andre EØS-stater der det skal foretas markedssonderinger. Forvalter skal på anmodning gi ytterligere opplysninger om markedssonderingen.

Ny § 6-8 skal lyde:

§ 6-8 Opphør av markedsføring i Norge av alternative investeringsfond etablert i EØS som forvaltes av forvalter etablert i annen EØS-stat

(1) Ved opphør av markedsføring av et alternativt investeringsfond etablert i EØS som forvaltes av forvalter etablert i annen EØS-stat, skal det fremsettes individuelt tilbud om vederlagsfri innløsning eller gjenkjøp av andeler til alle investorer i Norge med kjent identitet, enten direkte eller gjennom tredjeparter. Dette gjelder ikke for alternative investeringsfond som ikke gir andelseierne innløsningsrett og europeiske langsiktige investeringsfond. Tilbudet må være fremsatt og offentlig tilgjengelig i minimum 30 virkedager. Informasjon om avvikling av markedsføringen må gjøres kjent på egnet måte, herunder ved bruk av elektronisk kommunikasjon.

(2) Direkte og indirekte tilbud om investering i fondet skal opphøre senest på tidspunktet for Finanstilsynets oversendelse av melding som nevnt i § 6-7 annet ledd. Avtaler med tredjeparter om distribusjon av fondsandeler skal være endret eller terminert senest på samme tidspunkt.

(3) Gjenværende investorer i fondet skal motta informasjon som nevnt i lovens kapittel 4 med forskrifter.

Ny § 6-9 skal lyde:

§ 6-9 Melding om opphør av markedsføring av alternative investeringsfond i andre EØS-stater som forvaltes av forvalter etablert i Norge

(1) Opphør av markedsføring av alternative investeringsfond markedsført i andre EØS-stater skal meldes til Finanstilsynet. Meldingen skal inneholde informasjon som viser at krav tilsvarende det som følger av § 6-8 første og annet ledd, er oppfylt.

(2) Finanstilsynet skal innen 15 virkedager fra komplett melding etter første ledd er mottatt, oversende meldingen til vedkommende myndighet i de stater der mar-

kedsføringen skal opphøre. Finanstilsynet skal uten ugrunnet opphold informere forvalteren om at markedsføringen er avregistrert og at meldingen er videresendt.

(3) Direkte og indirekte tilbud om investering i fondet skal opphøre senest på tidspunktet for Finanstilsynets oversendelse av opphørmelding etter annet ledd. Avtaler med tredjeparter om distribusjon av fondsandeler skal være endret eller terminert senest på samme tidspunkt.

(4) Forvalteren skal sørge for at eventuelle gjenværende investorer i fondet mottar informasjon som nevnt i artikkel 22 og 23 i Europaparlamentets og rådets direktiv 2011/61/EU.

Overskriften i kapittel 7 skal lyde:

Kapittel 7. Markedsføring mv. av alternative investeringsfond som ikke er nasjonale fond til ikke-profesjonelle investorer

Ny § 7-1 a skal lyde:

§ 7-1 a Markedssondering

(1) Med markedssondering menes i dette kapitlet aktivitet som definert i § 1-2 bokstav m, foretatt overfor ikke-profesjonelle investorer. Markedssonderinger kan bare foretas dersom AIF-et eller investeringsstrategien for et slikt er ment å skulle kunne markedsføres til ikke-profesjonelle investorer.

(2) En forvalter med tillatelse i Norge eller en annen EØS-stat kan drive markedssondering i Norge dersom vilkårene i denne bestemmelsen er oppfylt. Forvalter kan benytte verdipapirforetak, tilknyttede agenter av verdipapirforetak, kredittinstitusjoner, forvaltningsselskaper eller andre forvaltere av alternative investeringsfond til å utføre markedssonderinger på sine vegne. Kravene til markedssondering gjelder tilsvarende for disse foretakene.

(3) Forvalter skal sende Finanstilsynet melding om markedssondering innen to uker etter oppstart. Meldingen skal inneholde en kortfattet beskrivelse av markedssonderingen, herunder investeringsstrategier eller ideer, og en eventuell liste over aktuelle alternative investeringsfond eller andelsklasser.

(4) Informasjon som benyttes ved markedssonderingen, skal ikke

- a) være tilstrekkelig til at potensielle investorer kan forplikte seg til å investere i fondet,
- b) utgjøre tegningsdokument eller lignende, heller ikke i form av utkast, eller
- c) utgjøre stiftelsesdokument, prospekt eller tilbudsdokument til et alternativt investeringsfond som ikke er etablert.

(5) Utkast til prospekt og tilbudsdokument kan ikke være så fullstendig at investorer kan treffe en investeringsbeslutning. Utkast skal tydelig angi at dokumentasjonen ikke utgjør tilbud eller invitasjon til å tegne andeler, og at den er ufullstendig og kan endres.

(6) Forvalteren skal sørge for at investorer ikke erverver andeler i fondet i forbindelse med markedssonderinger. Investorer som er kontaktet i forbindelse med markedssondering, kan kun erverve andeler i fondet etter at fondet er tillatt markedsført etter § 7-1.

(7) Enhver tegning fra investorer i fond som har vært gjenstand for markedssondering, eller i fond som er etablert som følge av markedssonderingen, skal inntil 18 måneder etter at markedssonderingen startet, regnes som resultat av markedsføring, og krever tillatelse etter § 7-1.

(8) Dersom et alternativt investeringsfond tidligere har vært markedsført i en annen EØS-stat etter § 7-1, kan en forvalter ikke utføre markedssondering for det samme fondet eller fond med lignende investeringsstrategier i den aktuelle staten før 36 måneder etter at melding om opphør av markedsføring ble sendt.

(9) Forvaltere etablert i tredjeland kan ikke foreta markedssondering i Norge. Det kan heller ikke foretas markedssondering av et fond som enten er etablert eller planlegges etablert i et tredjeland, eller av norske tilførselsfond til slike fond.

§ 7-4 første punktum skal lyde:

Rådgivning, markedsføring og markedssondering knyttet til alternative investeringsfond til ikke-profesjonelle investorer skal dokumenteres.

Ny § 7-6 skal lyde:

§ 7-6 Fasiliteter

(1) Ved markedsføring av alternative investeringsfond til ikke-profesjonelle investorer skal forvalter tilby fasiliteter som sikrer at det kan foretas tegninger, utbetalinger til andelseierne, innløsninger og eventuelt gjenkjøp av andeler i fondet i samsvar med fondsdokumentasjonen. Fasilitetene skal fungere som kontaktpunkt for Finanstilsynet.

(2) Forvalter skal sørge for at investorer gis informasjon om hvordan tegninger skal kunne foretas og hvordan innløsningskrav, og eventuelt krav om gjenkjøp av andeler, vil bli utbetalt. Forvalter skal videre sørge for at investorene får den informasjon som kreves i forvalterens hjemland og som følger av det å være investor i fondet. Pliktig informasjon etter kapittel 4 skal gjøres tilgjengelig for investorene, herunder ved kopier.

(3) Tjenester rettet mot investorer i Norge må ytes direkte fra hovedkontoret til forvalter, gjennom et representasjonskontor i Norge, gjennom en forvalter av alternative investeringsfond eller gjennom et verdipapirforetak med rett til å yte de aktuelle tjenestene i Norge. Dersom tjenestene tilbys av tredjeparter, skal dette følge av skriftlig avtale som spesifiserer hvilke tjenester som ikke utøves av fondet, og som sikrer at tredjeparten mottar all relevant informasjon og dokumenter.

(4) De tjenester som skal tilbys investorene etter denne bestemmelsen, skal tilbys på norsk og fremgå av et varig medium. Tjenesten kan tilbys elektronisk.

Ny § 7-7 skal lyde:

§ 7-7 Opphør av markedsføring i Norge av alternative investeringsfond etablert i EØS som forvaltes av forvalter etablert i annen EØS-stat

(1) Ved opphør av markedsføring av et alternativt investeringsfond etablert i EØS som forvaltes av forvalter etablert i annen EØS-stat, skal det fremsettes individuelt tilbud om vederlagsfri innløsning eller gjenkjøp av andeler til alle investorer i Norge med kjent identitet, enten direkte eller gjennom tredjeparter. Dette gjelder ikke for alternative investeringsfond som ikke gir andelseierne innløsningsrett og europeiske langsiktige investeringsfond. Tilbudet må være fremsatt og offentlig tilgjengelig i minimum 30 virkedager. Informasjon om avvikling av markedsføringen må gjøres kjent på egnet måte, herunder ved bruk av elektronisk kommunikasjon.

(2) Opphør av markedsføring skal meldes til Finanstilsynet. Direkte og indirekte tilbud om investering i fondet skal opphøre senest på tidspunktet for slik meddelelse. Avtaler med tredjeparter om distribusjon av fondsandeler skal være endret eller terminert senest på samme tidspunkt.

(3) Gjenværende investorer i fondet skal motta informasjon som nevnt i lovens kapittel 4 med forskrifter.

§ 8-1 fjerde ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Dersom endringen vil medføre at forvalterens virksomhet eller forvaltningen av fondet ikke vil være i samsvar med nasjonal lovgivning som gjennomfører Europaparlamentets og rådets direktiv 2011/61/EU, skal Finanstilsynet innen 15 virkedager informere forvalteren om at endringen ikke må iverksettes.

§ 9-6 første ledd bokstav e og ny bokstav f) skal lyde:

- e) pengemarkedsfondsforordningen artikkel 6, 9 til 21, 23 til 34 og 36,
- f) forordning (EU) 2019/1156 om grensekryssende distribusjon av fond artikkel 4.

§ 10-2 første ledd skal lyde:

(1) Finanstilsynet kan gi en forvalter som driver virksomhet, herunder markedsføring, etter § 6-3, § 6-4, § 6-5, § 6-8, § 7-1, § 7-7 eller § 8-2, pålegg om retting, herunder opphør av virksomhet her i landet, dersom virksomheten drives i strid med lov eller forskrift.

IV

I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern gjøres følgende endringer:

§ 5-5 tredje ledd skal lyde:

For grensekryssende virksomhet her i riket fra en annen EØS-stat gjelder kapittel 1 samt bestemmelsene i § 9-1 annet og tredje ledd, § 9-2, §§ 9-4 til 9-6, § 12-27, § 13-5 fjerde ledd, §§ 16-5 til 16-9, § 16-11, §§ 16-13 til 16-16, § 22-1 og § 22-2, tilsvarende.

§ 18-4 første ledd annet punktum oppheves.

V

I lov 1. juni 2018 nr. 23 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering skal § 49 syvende ledd første punktum lyde:

Adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr foreldes fem år etter at overtredelsen har opphørt.

VI

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft ulike deler av loven og de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Departementet kan gi nærmere overgangsregler.

Masud Gharahkhani

president

